

## Toespraak door Maarten Eddes, voorzitter Stichting Sobibor

Goedemiddag dames en heren en jongens en meisjes,  
Vandaag herdenken wij de kindertransporten van 74 jaar geleden. Op 6 en 7 juni 1943 werden bijna 1300 Joodse kinderen, meestal begeleid door slechts een van de ouders vanuit deze plek naar Westerbork gedeporteerd en van daaruit de dag erop verder naar het Oosten. Op dit 15e transport naar Sobibor met in totaal 3017 Joden kwam niemand meer om.

Dit jaar is Stichting Sobibor begonnen met een lezingenreeks voor Rotary's in den lande. We vinden het belangrijk om het werk van Jules Schelvis voort te zetten en het verhaal over Sobibor door te geven. Ik vertel de geschiedenis altijd vrij feitelijk en met lichte emotie. Het is altijd stil en men luistert ademloos alsof ik een spannend boek voorlees. Het is alleen geen spannend boek, het is echt gebeurd.

Ik sta natuurlijk ook altijd stil bij de Kindertransporten en je voelt dan altijd een rilling door de zaal heen gaan. Het is moeilijk te bevatten dat je een kamp hebt waar je de mannen, vrouwen en kinderen apart zet en dan op een dag alle 1300 kinderen onder de zestien jaar op transport zet naar Polen. Families werden uit elkaar gerukt en je voelt de pijn en het verdriet.

Ook denk ik altijd aan al de Joodse overlevers die nu tussen de 74 en 90 jaar oud zijn, zij waren in 1943 nog geen 17 jaar, waaronder mijn eigen moeder. Zij hadden, als het aan de Nazis had gelegen, ook in deze Kindertransporten moeten zitten naar Sobibor om nooit meer terug te keren. Gelukkig zijn zij dit lot bespaard gebleven.

Het ontroert mij altijd dat mijn moeder hier een aantal jaar geleden bij de herdenking een van de schoolkinderen een aai over zijn bol gaf omdat ze een van de namen van haar voormalige klasgenootjes herkende toen die werd opgelezen. Het is lang geleden, en toch ook weer dichtbij.

De jeugd heeft de toekomst, het is aan ons om te zorgen dat zij weten wat er in de tweede wereldoorlog heeft plaatsgevonden. Wij zetten ons als stichting hier dan ook vol op in en doen dat op twee manieren:

Ten eerste via ons docentenprogramma, we hebben de afgelopen twee jaar elk jaar 5 geschiedenisdocenten gratis mee kunnen nemen op onze Studiereis naar de Aktion Reinhard kampen. En dit jaar lukt het ons om zelfs 10 docenten mee te nemen. Wij denken dat een docent die zelf de kampen gezien heeft beter over de Tweede Wereldoorlog kan vertellen.

Ten tweede hebben we ons aangesloten bij de Internationale Jeugd Conferentie die sinds een paar jaar jaarlijks in Sobibor wordt georganiseerd. Kinderen uit verschillende landen komen bij elkaar om in Sobibor over uitsluiting, antisemitisme en racisme te spreken. Door met elkaar te praten, leren ze elkaar beter te begrijpen en te respecteren en worden er bruggen gebouwd.

En hier wil ik eigenlijk mee eindigen; laten we meer bruggen bouwen.